

Crna Gora
AGENCIJA ZA AUDIOVIZUELNE MEDIJSKE USLUGE

Broj: UP P 04-043/24-86/4
Podgorica, 13.09.2024. godine

Na osnovu člana 168, 180, 181, 182, 185 i 186 Zakona o audiovizuelnim medijskim uslugama („Sl. list CG“, br. 54/24) i člana 18 i 116 Zakona o upravnom postupku („Sl. list CG“, br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), postupajući po anonimnom prigovoru (akt zaveden kod Agencije za audiovizuelne medijske usluge pod br. UP P 04-043/24-86 od 14.08.2024. godine), direktorica Agencije za audiovizuelne medijske usluge donosi

R J E Š E N J E

1. Privrednom društvu „Televizija Vijesti“ d.o.o., komercijalnom emiteru opšteg televizijskog programa „Televizija Vijesti“, izriče se upozorenje kao upravno-nadzorna mjera zbog kršenja člana 68 stav 2 Zakona o audiovizuelnim medijskim uslugama i člana 13 stav 1 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama („Sl. list CG“, br. 36/11), zbog toga što je u okviru informativne emisije „Vijesti u pola pet“, dana 14. avgusta 2024. Godine, emitovao prikriveno oglašavanje.
2. Upozorenje iz tačke 1 ovog Rješenja se izriče zbog kršenja zabrane emitovanja prikrivene i prevarne komercijalne audiovizuelne komunikacije (član 68 stav 2 Zakona o audiovizuelnim medijskim uslugama i član 13 stav 1 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama).
3. Nalaže se privrednom društvu „Televizija Vijesti“ d.o.o. kao emiteru opšteg televizijskog programa „Televizija Vijesti“, da usaglasi emitovanje programskih sadržaja u okviru televizijskog programa „Televizija Vijesti“ sa standardima definisanim u Zakonu o audiovizuelnim medijskim uslugama, podzakonskim aktima Agencije i izdatom Odobrenju za emitovanje.
4. Privredno društvo „Televizija Vijesti“ d.o.o., je dužno da, u skladu sa članom 181 stav 3 Zakona o audiovizuelnim medijskim uslugama, u okviru televizijskog programa „Televizija Vijesti“, u informativnom programu „Vijesti u pola pet“, objavi informaciju o izrečenoj mjeri iz tačke 1 ovog Rješenja koja glasi:
„Agencija za audiovizuelne medijske usluge izrekla je emiteru televizijskog programa 'Televizija Vijesti' upozorenje jer je dana 14. avgusta 2024. godine, u okviru informativne emisije 'Vijesti u pola pet' emitovao prikriveno oglašavanje.“
5. Privredno društvo „Televizija Vijesti“ d.o.o., je dužno da, u pisanoj formi, obavijesti Agenciju za audiovizuelne medijske usluge o načinu (datum i vrijeme) objavljivanja informacije o izrečenoj mjeri iz tačke 1 ovog Rješenja, u roku od 24 časa od objavljivanja.
6. Protiv ovog rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za audiovizuelne medijske usluge u roku od 15 dana od dana dostavljanja rješenja.
7. Ovo rješenje će se objaviti na veb sajtu Agencije za audiovizuelne medijske usluge www.aemcg.org.
8. Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja.

Obrazloženje

Dana 14. avgusta 2024. godine Agenciji za audiovizuelne medijske usluge (u daljem tekstu: Agencija) dostavljen je anonimni prigovor na rad rad privrednog društva „Televizija Vijesti“ d.o.o., kao komercijalnog emitera opšteg televizijskog programa „Televizija Vijesti“ (akt zaveden kod Agencije pod br. UP P 04-043/24-86 od 14.08.2024.g.). Prigovor se odnosi na prilog emitovan u informativnoj emisiji „Vijesti u pola pet“ dana 14. avgusta 2024. godine, u kojem je, kako se navodi, *„reklamirana usluga privatne kompanije Volvox i Žičara Kotor-Lovćen“*.

Polazeći od navedenog prigovora, Agencija je pokrenula postupak za utvrđivanje da li je prigovor osnovan, odnosno da li je došlo do kršenja člana 68 st. 1 i 2 Zakona o audiovizuelnim medijskim uslugama (u daljem tekstu: Zakon) i člana 13 st. 1 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama (u daljem tekstu: „Pravilnik“) i Odobrenja za emitovanje br. O-TV-K-19.

Po tom osnovu, Sektor za nadzor nad radom pružalaca AVM usluga je sačinio Nalaz broj UP P 04-043/24-86/1 od 15.08.2024. godine.

Saglasno nadležnostima ustanovljenim članom 177 Zakona i članom 112 Zakona o upravnom postupku, a u cilju utvrđivanja da li je emitovanjem spornog programskih sadržaja došlo do kršenja Zakona, Pravilnika i Odobrenja za emitovanje, Agencija je od emitera zatražila pisano izjašnjenje (akt br. UP P 04-043/24-86/2 od 20.08.2024. godine).

Emiter je dostavio Izjašnjenje (akt zaveden kod Agencije pod br. UP P 04-043/24-86/3 od 28.08.2024. godine) u kome je naveo:

- da se *„spornog dana, kada je upućen prigovor, navršilo ... godinu dana od otvaranja žičare Kotor – Lovćen“*,
- *„to je najveći infrastrukturni projekat u turizmu u Crnoj Gori u proteklih 5 godina i radi se o privatno - javnom partnerstvu u kojem učestvuje i država sa 20 posto vlasništva u zajedničkoj kompaniji Kotor Cable Car“, pa „sam projekat je više puta promovisan od strane najviših državnih zvaničnika i smatramo da je javni interes izvijestiti o tome kako žičara radi nakon godinu dana, da li je ispunila očekivanja, koliko je posjetilaca“, kao i da „sve to utiče na ukupnu turističku sezonu od koje zavisi i državni budžet i bruto-domaći proizvod Cme Gore“*,
- da se *„... ne radi ni o kakvom prikrivenom oglašavanju niti promociji privatne kompanije Volvoks jer se preduzeće koje gazduje žičarom zove Kotor Cable Car i prilikom negovog formiranja javno je saopšteno i od strane najviših državnih zvaničnika da država u ovom preduzeću ima udio od 20 odsto“*,
- *„da je u javnom interesu izvještavanje o rezultatima jednog projekta u kojem i država ima značajan udio i za koji je stvorila neophodne pretpostavke da opšte bude i sproveden“*.

Na kraju emiter u izjašnjenju ukazuje da *„prigovor treba odbiti kao neosnovan“*.

Prilikom razmatranja da li je emitovanjem predmetnih programskih sadržaja došlo do kršenja propisanih standarda, Agencija je posebno imala u vidu sljedeće:

- komercijalna audiovizuelna komunikacija može biti u obliku: oglašavanja, telešopinga; sponzorstva i plasmana proizvoda (član 67 stav 1 Zakona).
- oglašavanje podrazumijeva emitovanje bilo kojeg oblika obavještenja određenog pravnog ili fizičkog lica uz određenu naknadu ili radi samopromovisanja, a koje ima za cilj da predstavi i skrene pažnju na određeni proizvod ili uslugu tog pravnog ili fizičkog lica, uključujući nepokretnosti, prava i obaveze, odnosno koje ima za cilj da motiviše potrošače da koriste, odnosno kupe taj proizvod ili uslugu, uz finansijsku naknadu (član 67 stav 2 Zakona).
- prikrivena komercijalna audiovizuelna komunikacija je predstavljanje riječima ili slikama robe, usluga, imena, zaštitnog znaka ili aktivnosti proizvođača roba ili pružaoca usluga u radijskim i/ili televizijskim programima kad je cilj takvog predstavljanja oglašavanje i moglo bi dovesti javnost u zabludu u vezi sa njegovom prirodom. Takvo se predstavljanje smatra namjernim ako je izvršeno u zamjenu za plaćanje ili za sličnu naknadu (član 6 stav 1 tač. 13 Zakona).
- Članom 68 stav 2 Zakona i članom 13 stav 1 Pravilnika zabranjene su prikrivene i prevarne komercijalne audiovizuelne komunikacije.

Na osnovu informacija i navoda sadržanih u prigovoru, uvida u snimke emitovanih sadržaja, kao i izjašnjenja emitera može se konstatovati sljedeće:

1. Emiter je 14. avgusta 2024. godine, u periodu od 16:30:15 do 16:50:03 sati (19 minuta 48 sekundi) emitovao programski sadržaj „Vijesti u pola pet“ i u okviru tog sadržaja prilog čiji je opis dat u tački 2.
2. U periodu od 16:47:08 do 16:49:06 (1 minut 58 sekundi) emitovan je prilog o žičari Kotor-Lovćen.

Voditelj u studiju: *„Žičara Kotor-Lovćen, kapitalni turistički, infrastrukturni projekat, danas je obilježila godinu od početka rada. Dužina žičare je 3.900 metara, a vožnja u jednom smjeru traje 11 minuta. Vožnja žičarom je prilika da se ljepote Crne Gore dožive na jedinstven i nezaboravan način, što su prepoznali i mnogobrojni posjetioći. Do sada se žičarom provozalo preko stotinu hiljada putnika. Posjetioći dolaze iz svih krajeva svijeta, a u neopisivom pogledu mogu da uživaju do 1. novembra kada se žičara zatvara do nove sezone.“*

Ovu tonsku informaciju, koju čita voditelj, prate kadrovi u kojima se prikazuje ambijent restorana „Forza Kuk“ i panorama Bokokotorskog zaliva, kao i kadrovi na kojima se mogu vidjeti gondole žičare Kotor-Lovćen u pokretu.

Zatim je emitovana izjava muške osobe potpisane kao Marko Cus, Žičara Kotor Lovćen. Izjava je snimljena ispred postrojenja na kojem stoji natpis restorana „Forza Kuk“, a u pozadini se može vidjeti akvatorij Bokokotorskog zaliva.

Cus: *„Kao što znate već je prošlo godinu dana. Vreme brzo prolazi i moram reći da sam veoma ponosan na naš tim i osećam kao da je bilo prošle nedelje od kad smo imali tu tremu za prvi, prvo otvaranje žičare, ali sad baš primećujem kod nas i kod tima da te treme više nema. Ovo je sad naš svakodnevni rad. Gde se mi maksimalno trudimo da gostima pružimo najlepše iskustvo i događaj. Od danas i sutra ćemo nuditi 50 posto popusta na karte vožnja žičarom. A naravno i za našu dragu decu do 12 godina imaju besplatan ulaz do kraja avgusta. Vožnja traje 11 minuta i stvarno spaja more sa planinom. Trasa je duga 3.900 metara, znači skoro četiri kilometara i uz to se nudi jedan spektakularni panoramski pogled uz Boku. Naš koncept ovde na žičari je pažljivo stvoren da ti kao gost možeš da provedeš čitav dan kod nas. Za avanturiste imamo hiking staze, rentiranje bicikla, pump track i naravno našu...(nerazumljivo) stazu Alpine Coaster. (Prim. aut. Kameraman fokusira ambijent restorana). A za goste koji žele malo sporiji tempo imamo isto, kako se zove, priliku da šetaju po vidikovcima, da uživaju u hrani ili piću na restoranu ili Juice bar-u kod nas ovde.“*

Dok traje izjava smjenjuju se kadrovi na kojima se prikazuje žičara u pokretu i panorama Bokokotorskog zaliva.

Isti prilog emitovan je i u programskom sadržaju „Vijesti u pola 7“, takođe 14. avgusta 2024.g. u periodu od 18:57:48 do 19:00:30 sati (2 minuta 42 sekunde), s tim što je na kraju bio dopunjen izjavama turista koji su probali žičaru i izjavom planinskog vodiča.

3. Ne dovodeći u pitanje pravo emitera da, u formi priloga, obavijesti gledaoce o rezultatima i značaju projekta, kakav je žičara Kotor-Lovćen, na turističku ponudu Crne Gore i promociju prirodnih ljepota Bokokotorskog zaliva i Nacionalnog parka „Lovćen“, predmetni prilog se može smatrati oglašavanjem, jer u njemu značajno mjesto imaju informacije od značaja za ponudu konkretnih usluga subjekta koji upravlja žičarom Kotor-Lovćen i pratećih usluga (*„od danas i sutra ćemo nuditi 50 posto popusta na karte vožnja žičarom. A naravno i za našu dragu decu do 12 godina imaju besplatan ulaz do kraja avgusta...“*... *„Naš koncept ovde na žičari je pažljivo stvoren da ti kao gost možeš da provedeš čitav dan kod nas. Za avanturiste imamo hiking staze, rentiranje bicikla, pump track i naravno našu...(nerazumljivo) stazu Alpine Coaster. ... A za goste koji žele malo sporiji tempo imamo isto, kako se zove, priliku da šetaju po vidikovcima, da uživaju u hrani ili piću na restoranu ili Juice bar-u kod nas ovde).*
4. Postojanje prikrivenog oglašavanja (prisustvo promotivnog elementa u cilju oglašavanja, moguće dovođenje gledalaca u zabludu) može se sagledati na osnovu nekoliko elemenata, i to:
 - kroz razgovor sa predstavnikom žičare Kotor-Lovćen, predstavljena je njihova ponuda za različite grupe posetilaca (hiking staze, rentiranje bicikla, pump track...), uz predočavanje informacija o „povoljnijim“ cijenama usluge (vožnje žičarom), jedinstvenosti *„uživanja u hrani ili piću u restoranu ili Juice bar-u“*. Pri tome, razgovor je snimljen tako da se kadrira ili natpis restorana „Forza Kuk“ ili njegov ambijent.

- analizirani segment programskog sadržaja je mogao dovesti u zabludu gledaoca, u pogledu njegove stvarne prirode, prevashodno zbog toga što se u samom prilogu govori o godišnjici otvaranja žičare, kao jedinstenog infrastrukturnog projekta i turističke atrakcije (daju se podaci o dužini žičare, trajanju vožnje, broju posjetilaca i sl.). To je bilo pogodno da gledaoca uvjeri da je riječ o uredničkom, a ne sadržaju oglasne (komercijalne) prirode, jer se kroz naizgled neutralan sadržaj promoviraju komercijalni interesi i omogućava obraćanje predstavnika žičare gledaocima kao potencijalnim korisnicima opisanih usluga (posebno naglašavanjem cijena i popusta za korišćenje žičare).
 - posmatrani prilog emisije ima naglašeni promotivni karakter i posvećen je raznim uslugama dostupnim na lokalitetu žičare Kotor-Lovćen i subjekata u sklopu nje. Prilogom je omogućeno predstavljanje cijena i povoljnosti korišćenja usluge vožnjom žičarom povodom godišnjice njenog otvaranja (popust od 50% za odrasle, besplatno za djecu do 12 godina).
5. Uzimajući u obzir sadržinu analiziranog segmenata programskog sadržaja, može se zaključiti da je riječ o prikrivenom oglašavanju, tj. prikrivenoj komercijalnoj audiovizuelnoj komunikaciji. Jer, ukoliko se tokom trajanja priloga ističe usluga određenog subjekta, takvo preporučivanje se smatra oglašavanjem.
6. Navodi iz izjašnjenja da se radi o projektu u čijoj realizaciji vlasnički udio ima država, ne oslobađaju emitera odgovornosti za emitovanje prikrivenog oglašavanja privrednog subjekta koji upravlja žičarom.

Na osnovu navedenog, a uvažavajući činjenicu da je saglasno tački 7.1 izdatog Odobrenja za emitovanje O-TV-K-19, emiter odgovoran za sve objavljene sadržaje, može se utvrditi da je emitovanjem predmetnog segmenta programskog sadržaja prekršio član 68 stav 2 Zakona i član 13 stav 1 Pravilnika.

Nakon sprovedenog postupka i uz uvažavanje svih relevantnih činjenica, direktorica Agencije je, saglasno čl. 180, 181, 182 i 185 Zakona, donijela odluku kojom se emiteru izriče upravno-nadzorna mjera upozorenja i nalaže da usaglasi emitovanje programskih sadržaja u okviru programa „Televizija Vijesti“ sa standardima definisanim u Zakonu i izdatom Odobrenju za emitovanje.

Emiteru je naloženo da, u skladu sa čl. 181 stav 3 Zakona, informaciju o izrečenoj mjeri objavi u svom programu, kao i da u pisanoj formi obavijesti Agenciju o načinu (datum i vrijeme) objavljivanja informacije o izrečenoj mjeri.

Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja.

UPUTSTVO O PRAVNOM SREDSTVU

Protiv ovog rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za audiovizuelne medijske usluge u roku od 15 dana od dana njegovog dostavljanja.

Dostavljeno:

- Privredno društvo „Televizija Vijesti“ d.o.o.
- Savjet Agencije za audiovizuelne medijske usluge
- Sektor za nadzor nad radom pružalaca AVM usluga
- Sektor za pravne i ekonomske poslove
- Služba za informaciono-komunikacione tehnologije
- Služba za zajedničke poslove

Pripremila: Zorica Popović
 Odobrila: Jadranka Vojvodić